

**KITÜNTETÉSEK KIEMELKEDŐ ZENEPEDAGÓGIAI
TEVÉKENYSÉGÉRT**

A Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata 2016. október 5-én kiemelkedő zenepedagógiai tevékenységéért elismerő oklevélben részesítette Apagyi Mária, Bruckner Adrienne, Dratsay Ákos és Zelinka Tamás zenetanárokat. Az alábbiakban közzétesszük az átadó ünnepségen elhangzott laudációk teljes szövegét.

LANTOS ISTVÁN:
APAGYI MÁRIA

Apagyi Mária és Lantos Ferenc ([Pécs 2010.](#))

Tisztelt Akadémikus Társaim, kedves Vendégeink, Hölgyeim és Uraim!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy én mondhatom a laudációt azon jeles alkalommal, amikor az MMA Apagyi Máriának zenepedagógiai díjat adományoz. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy Apagyi Mária és Lantos Ferenc pedagógiai munkásságát éveken, sőt évtizedeken át kísérhettem figyelemmel és őszintén csodálhattam. A zene kapcsolata képzőművészettel, irodalommal közismert. Azonban az a közvetlen összefonódás zene és képzőművészet között a pedagógia területén, amit Apagyi Máriáék iskolájában

megtapasztalhattam, az egészen új volt számomra. Ma már tudom, hogy ők akkor egy merőben új pedagógiai módszer megalkotásával valóban ISKOLA-TEREMTŐ munkát végeztek. Apagyi Máriáék nem csak „szakmát” tanítottak, hanem kezdettől fogva olyan módon terelgették tanítványaikat, hogy felszínre segítsék azt a bennük mélyen meglévő képességet, amivel meg tudják látni a lenyűgöző összefüggéseket művészetek, tudományok, valójában a teremtett világ egésze között. Tévedés lenne azt hinni, hogy mindez egy gyerek számára túl elvont, túl nehéz. Én tanúsíthatom, hogy olyan mesterek, mint Apagyi Mária és Lantos Ferenc irányításával a gyerekek valóban csodákra voltak képesek. Komlón – ahonnan az egész elindult – a zeneiskola ajtaja mindenki számára nyitva állt. Aki oda belépett, hallhatott boldogan improvizáló gyerekeket, megtekinthette a kiállítást, ahol a gyerekek legújabb munkáit (rajzok, festmények) csodálhatta meg. Minden látogatás élmény volt a komlói zeneiskolában! Gondolom, az elmondottakból kiderült, hogy Apagyi Mária és Lantos Ferenc pedagógiai módszere nem száraz elméletek gyűjteménye, hanem a munkát évek, évtizedek élő tapasztalata érlelte teljessé. A mesterek és tanítványaik kapcsolata folyamatos volt. Amikor vége lett egy-egy tanévnek, jöttek a nyári táborok. Magam is szívesen emlékszem egy paksi táborra. A komlói „gyerekek” közül csak kettőt említenék – akikkel valóban szoros szakmai, sőt baráti kapcsolatba kerültem; egyikük Király Csaba, a másik – ha még élne, biztosan itt lenne – Gyöngyössy Zoltán.

Apagyi Máriáék „módszertana” megismerhető – megjelent írott formában, három kötetben. A címlapon egy Weöres Sándor-idézet olvasható:

„Tág a világ
mint az álom.
Mégis elfér
egy virágon.”

Továbbá látható egy rajz – Tulipán virágjának felülnézeti szimmetriái. A könyv címe:

A könyv remek címe sokakat megihletett.

Mária sok szép ajánlást és gratulációt kapott.

Szabad legyen egyet megosztanom Önökkel Nagy Dénes matematikus, kutatóprofesszor (Melburne) Ajánlását Mária könyvéhez: Egy álomszép módszert látok és a fejemben máris zongor-álom egy további álmom. Hasonló interdiszciplináris álmokkal kell utat nyitni a kreativitáshoz – kicsiknek és nagyoknak egyaránt – a művészet és a tudomány más területein is: GrafikÁlom, MatematikÁlom, FizikÁlom,...

Apagyi Máriát pedig forrón gratul-álom!

NÓGRÁDI PÉTER:
BRUCKNER ADRIENNE

Bruckner Adrienne ([Csorba Győző Könyvtár](#))

Kedves Adrienne! Kedves Mindnyájan!

Engedjék meg, hogy köszöntőmet egy rövidke életrajzzal kezdjem.

Bruckner Adrienne 1971-ben végzett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem ének-zene tanár, karvezető szakán.

Első és utolsó munkahelye az V. kerületi Szabolcsi Bence Zeneiskola volt, ahol szolfézst, zeneelméletet, magánéneket, kamaraéneket és (tanároknak) hangkarbantartást tanított.

Óraadóként dolgozott még a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Tanárképző szakán, a Continuo Zeneiskolában, a Kecskeméti Kodály Intézetben, és a hartfordi Kodály Intézet (USA) nyári kurzusain, vendégprofesszorként pedig két évig Szöulban.

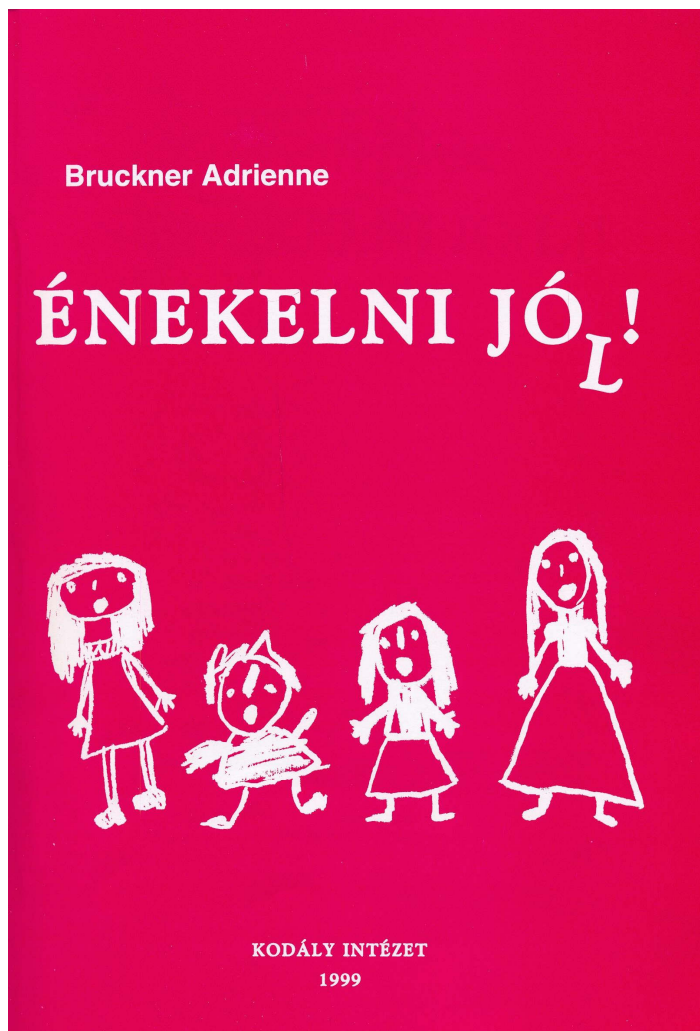
Magánénekesi pályája elején számos kortárs művet mutatott be – a Miskolci Új Zenei Műhely szólistájaként, Ismeretségünk erre az időre, 1978-ra datálható. Sikeres zeneszerzés felvételi vizsgám közreműködője volt ekkor. És történetesen ugyanebben az évben Miskolcon aratott nagy tetszést Kurtág: Bornemissza Péter mondásai című, fél estét betöltő remekével is,- kotta nélküli előadásban.

A közelmúltból – ezúttal már Budapesten - említésre méltó a Dohnányi Ernő két dalciklusából (2010), illetve az Orbán György műveiből álló dalest (2011).

A magánénekesi praxis mellett a Párkai István vezette Liszt Ferenc Kamarakórusban 11 évig énekelt.

Énekmesterei Dékányné Félix Magdolna, Sándor Judit és Adorján Ilona voltak.

A kettős életpálya hozadéka, hogy a tanításban az énekes szemlélettel közelítette meg a gyermekek éneklését, (Beéneklés eredményessége, intonációjavítás) - a számukra megfogalmazott instrukciók és technikai fogások viszont a magánének tanításban kamatoztak. Jelenleg nyugdíjasként magánéneket tanít, illetve akkreditált továbbképzéseket tart – Csoportos hangképzés címmel – tanárok és karvezetők részére.

Publikációk: Énekelni jó(l)! c. könyv, (ebből készült disszertációja is) . A kötet gyakorlati síkon mozog. Elméleti háttéréül Adorján Ilona „Hangképzés, énektanítás” c. könyve szolgál. Egyéb írásai rendszeresen jelennek meg a Parlandóban, a ZeneSzó... egy kis technika... című rovatában. (123 cikk), illetve alkalmanként egyéb folyóiratokban, (Kortárs, Magyar szemle) melyek összegyűjtött formában kiadásra várnak.

Ezekből álljon szemléltetés gyanánt néhány szemelvény:

"Az ún. Kodály módszer fantasztikus többletet ad a világ zenei oktatásaival összehasonlítva. Olyan, mint egy csodálatos torta, amiből

azonban egy szelet: az énektechnika hiányzik." - " ("A szép hang nagykövete" / Kortárs)

"A gyerekeket az iskolai énektanításban a hangképzést illetően magukra hagyják..." - "Emiatt is írtam meg könyvemem, és harcoltam ki, hogy az én iskolámban (Szabolcsi Bence Zeneiskola) a gyerekhangokkal foglalkozó tanárok kaphassanak egy héten egyszer magánórát, hogy bennük is kifejlődhessen a funkcionális hallás, s így tovább tudják adni tudásukat a gyerekeknek." ("A szép hang nagykövete"/Kortárs)

"Egyébként nem véletlen, hogy a kiemelkedő iskolákban fontos szerepet tölt be a gyermekek hangképzése (a teljesség igénye nélkül 2 példa: Kodály Zoltán magyar Kórusiskola, Budapesti Énekes iskola)." (Parlando 2009/6.)

"Hiányzik egy olyan tantárgy a felsőfokú képzésből, mely az énekléssel, hangképzéssel kapcsolatos minden tudnivalót tartalmazna, ("Csoportos hangképzés)" melynek társulnia kellene a tanárok magas szintű énektechnikai tudásával. (Parlando 2009/6.)

Az elmondottakat találóan és költőien érzékelteti egy Lázár Ervin meséből kiragadott részlet.

A mese egy király ablaka alatt egykor naponta játszó két furulyásról: Rácegresiről és Pácegresiről szól. Előbbi: igazi zenész, utóbbi pedig tehetségtelen kontár volt. „Egy szép napon meghalt Rácegresi is, meg Pácegresi is... Aztán egy-egy fa nőtt sírjukon.” (Éppen Csodaország kapujától jobbra és balra.) „Rácegresién egy sudár, magas, és gyümölcs helyett gyönyörűséges fafurulyák teremtek rajta. Pácegresién egy zömök, terebélyes, az meg furulyaforma aranyrudakat termett. Ha valaki fafurulyát akart leszakítani, fel kellett érte mászni a fára, mert Rácegresi fája magas volt. De aranyrudat lehetett

a földön állva is szakítani, mert Pácegresi fájának ágai alacsonyan nőttek. ...Azok az emberek, akik el akartak jutni Csodaországba (és melyik ember nem akar?) mind megálltak a két furulyafánál. Ámuldoztak-bámuldoztak. Aztán szakítottak valamelyikről. Vagy a Rácegresiéről, vagy a Pácegresiéről. És indultak tovább, Csodaország felé. Igen ám, de a bejáratnál elébük állt a Hétfejű Tündér. Azt mondta az utasnak: „Bejöhetsz, hogyne jöhetnél, csak előtte furulyázz egyet nekem!” Aki Rácegresi fájáról szakított, annak megszólalt a furulyája. A Hétfejű rögtön be is engedte Csodaországba.

De aki aranyrudat szakított, az fújhatta. Meg se nyikkant. Ezeket nem engedte a Hétfejű Tündér Csodaországba. Mehettek vissza, dolguk végezetlen az aranyrúdjaikkal. A fafurulyások meg mind kaptak egy darabot Csodaországból. A szívükbe rejtették, mindig magukkal hordják.”

Mi egyebet kívánhatnék én is, hogy a tiszta, örömteli éneklés csodáját egykori és mostani tanítványai egész életükben szívükben hordozzák, hogy gyümölcseit mások épülésére tovább érlelhessék!

**ITTZÉS MIHÁLY:
DRATSAY ÁKOS**

Berényi Bea és Dratsay Ákos ([kecskeméti szimfonikus zenekar](#))

Könnyű feladata van a laudációra vállalkozónak, amikor Dratsay Ákosról, a kecskeméti Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola fuvolanáráról kell szólnia, hiszen a Zeneművészeti tagozat 2016. évi zenepedagógiai díjának kitüntetettje elismerten sikeres képviselője szakmájának. Harmincöt éve szolgálja ugyanabban az intézményben a leendő fuvolista növendékek magasabb

szintű tanulmányokra való felkészítését. Ha a sikeresség elismerését említjük Dratsay Ákos működésével kapcsolatban, akkor azt kettős értelemben tehetjük. Egyfelől a sikert növendékeinek továbbtanulási és későbbi szakmai eredményei jelzik, másfelől az, hogy az ország minden részéből jelentkeznek hozzá növendékek, mert tudják, hogy jó kezekben lesznek: megkapnak minden szükséges útmutatást, segítséget, hogy tudásukat a későbbiekre megalapozhassák.

Zenei szülővárosának Dratsay Ákos Hódmezővásárhelyt mondhatja, de az igazán életre szóló és a tanári pálya felé irányító hatások a szegedi Tömörkény István Gimnázium és Zeneművészeti Szakközépiskolában érték, ahol dr. Sebestyén István volt a tanára. Egy interjúban úgy emlékezett meg az ott kapott útravalóról, mint amely máig meghatározza gondolkodását. A szakma tisztelete és a szakmai tisztesség jelenti a kettős alapelvet, vagyis az, hogy a kapott tehetséget mindenkinek a tőle telhető legmagasabb szinten kell kiművelnie és kamatoztatnia. Vallja, hogy a muzsikus pályára készülőknek a 14-18 éves kor közötti évek meghatározó fontosságúak. Már teljes idegzettel képesek a növendékek a pálya felé fordulni, egyre tudatosabbá válnak, s a tanár legfontosabb teendői közé tartozik, hogy a szakmai és emberi útmutatást ehhez megadja. Pontos statisztika nélkül is elmondhatjuk, hogy Dratsay Ákos művész-tanári tevékenysége, melyet igen fiatalon, már negyedéves zeneakadémiai hallgatóként elkezdett, sok szép eredményt hozott, hisz növendékei rendszeresen legjobbjai a szakközépiskolai fuvolaversenyeknek, s a biztos alapokkal mindenütt megállják helyüket.

Vallja, hogy a tanári munkának nemcsak mellékes kiegészítője, hanem fontos háttére is a művészi tevékenység. Rendszeresen koncertező művész, aki előszeretettel vállalkozik kortárs szerzők alkotásainak előadására, s nem egy szerző művének ősbemutatója is nevéhez fűződik. Amint az önálló tanári munka is támaszkodhat a szakmai együttgondolkodásra feleségével, Berényi Bea

fuvola-művésztanárral, úgy az előadóművészi tevékenységnek is fontos része a kétfuvolás darabok előadása legyen az régi mesterek műve, vagy nekik ajánlott új kompozíció.

Visszatérve a pedagógia területére, nem lenne teljes e rövid méltatás, ha nem emlékeznénk meg a Dratsay tanár úr által szervezett s vezetett nyári zenei táborokról, melyeknek 1993 óta minden nyáron Hódmezővásárhely ad otthont. Tíz évig fuvolások szaktábora volt, azután pedig több hangszernek is helyet adó kurzusokat tartanak zenei pályára készülő fiataloknak. Ez a kitartó, hűséges munka is elkötelezettségének, pedagógusi és művészi elhivatottságának tiszteletre méltó jele.

ITTZÉS MIHÁLY:
ZELINKA TAMÁS

Zelinka Tamás (Jegy.hu)

Zelinka Tamáshoz két fogalmat, kétféle tevékenységet szokás kötni: ő a *Parlando* – ma már sajnos csak elektronikus formában megjelenő – zenepedagógiai folyóirat éltető szelleme felelős szerkesztőként, de sokan – s joggal – mint a szóbeli zenei ismeretterjesztés egyik jeles képviselőjét tartják számon. Mindkettő a zenei nevelés-oktatás sajátos formája, az első inkább a háttérhez tartozik, a tanári munka segédeszköze, a második pedig a reguláris zeneoktatás egyik lehetséges kiegészítése, illetve folytatása. Ha korán, pályakezdése után hamarosan bele is kezdett mindkét tevékenységbe, eredetileg nem erre indult. 1970-ben szerzett nagybögő tanári oklevelet Montag Lajos tanítványaként, ám az akkori zenei kétszakos képzésnek megfelelően – szolfézs és általános iskolai énektanári oklevelet is átvehetett a Zeneművészeti Főiskola budapesti Zeneiskolai Tanárképző Intézetében. A ferencvárosi zeneiskolában kezdett tanítani, de már 1971-től bekapcsolódott a Szatmári László által alapított *Parlando* szerkesztésébe. 1975-től a Fővárosi Tanács zenei főelőadója, majd hivatali pályája utolsó szakaszában a Főpolgármesteri Hivatal kulturális főtanácsosa. Így a zene mint művészet, és a zenei nevelés ügye mellett is

elkötelezte magát Zelinka Tamás. Amennyire én tudom, jobbára a „tanítsd magadat” elv érvényesítésével szerezte meg a tudást, a szükséges ismereteket, hogy a pódiumon vagy az előadói asztal mellől adhassa tovább azokat, alapot adva az élmények befogadásának.

Zelinka Tamás élete eddigi főművének a Parlando zenepedagógiai folyóiratot tekinthetjük, azt hiszem. Megörökölvén a felelős, szívem szerint azt mondanám inkább: főszerkesztői posztot, hősies küzdelmet folytatott a Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete által jegyzett lap életben maradásáért. Egy ideig sikerült kétlaki formában, papíron és a világhálón is éltetnie, de a kor átalakuló követelményeinek megfelelően (vagy inkább kényszereinek engedve) végül egyedül az elektronikus forma maradhatott meg. Felismerve ennek előnyeit hatalmas hasznos anyagot tesz és tett hozzáférhetővé sokak, s nem csak előfizetők szűk köre számára. Lehetőséget kapnak a pályakezdő fiatalok írásaik közlésére épp úgy, mint a tapasztalt zenepedagógusok és pedagógiai kutatók. Nincs favorit. Zelinka Tamás minden beküldött anyagot kellően mérlegel, és ha egy mód van rá, a fiatal szerzőket is bekapcsolja a szakirodalmi áramkörbe egyetemi dolgozatuk közlésével. Magyarország egyetlen zenepedagógiai szaklapjának gondozójaként 45 éve munkájával bizonyítja: szívügyének, hivatásának tekinti a magyar zenei nevelés ügyét. De tudja: oly fontos ez a kérdés, hogy áldozatok árán is érdemes, sőt kell szolgálni.

Épp egy hónap múlva, november 6-án lép a hetvenesek klubjába Zelinka Tamás. Megköszönjük eddigi helytállását, és a továbbiakra a legjobbakat kívánjuk!

(Szerkesztette: Vigh Marianne – MMA)